

Vanhusasiavaltuutettu

Riippumaton ja itsenäinen viranomainen, joka edistää ikääntyneiden ihmisten asemaa ja oikeuksien toteutumista

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2021/20210753>

Vanhusasiavaltuutettu
Äldreombudsmannen

Vanhusasiavaltuutetun virka
perustettiin syksyllä 2021

Valtuutettu Päivi Topo aloitti 5-
vuotisessa tehtävässä 15.1.2022
- tausta ikääntymiseen liittyvässä
tutkimuksessa, kehittämisessä,
koulutuksessa ja
vaikuttamistyössä sekä
johtamisessa

Vanhusasiavaltuutetun tehtävät

- 1) seurata ja arvioida ikääntyneiden asemaa ja oikeuksien toteutumista;
- 2) seurata lainsäädäntöä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa sekä arvioida niiden vaikutuksia ikääntyneisiin;
- 3) tehdä aloitteita, antaa lausuntoja sekä osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun;
- 4) laatia ja teettää selvityksiä sekä julkaista raportteja;
- 5) edistää tiedotusta ja välittää ikääntyneitä koskevaa tietoa;
- 6) edistää yhteistyötä ikääntyneiden asioita käsittelevien sekä ikääntyneitä edustavien toimijoiden välillä.

Vanhusasiavaltuutettu ei ole valvova viranomainen

- Ei oikeutta muuttaa viranomaisten tekemiä päätöksiä
- Valitukset ja kantelut tehdään edelleen Aveihin, Valviraan, Eduskunnan oikeusasiamiehelle, Yhdenvertaisuusvaltuutetulle tai kuluttajaneuvontaan

Keskeisiä tavoitteita

- Ikäsyrrinnän kitkeminen – ikävaikutusten arviointi käyttöön poliittiseen päätöksentekoon
- Iäkkäiden HYTEen huomiota ja panostuksia: valtio, alueet, kunnat & järjestöt > terveyserot pienemmiksi
- SOTE-palveluiden saatavuus vastaamaan paremmin tarpeita: kotona asumiseen ja hoivaan lisäpanostuksia
- Reilumpi digiyhteiskunta: oikeus oppia elämän loppuun asti, yhdenvertainen kohtelu digittömille

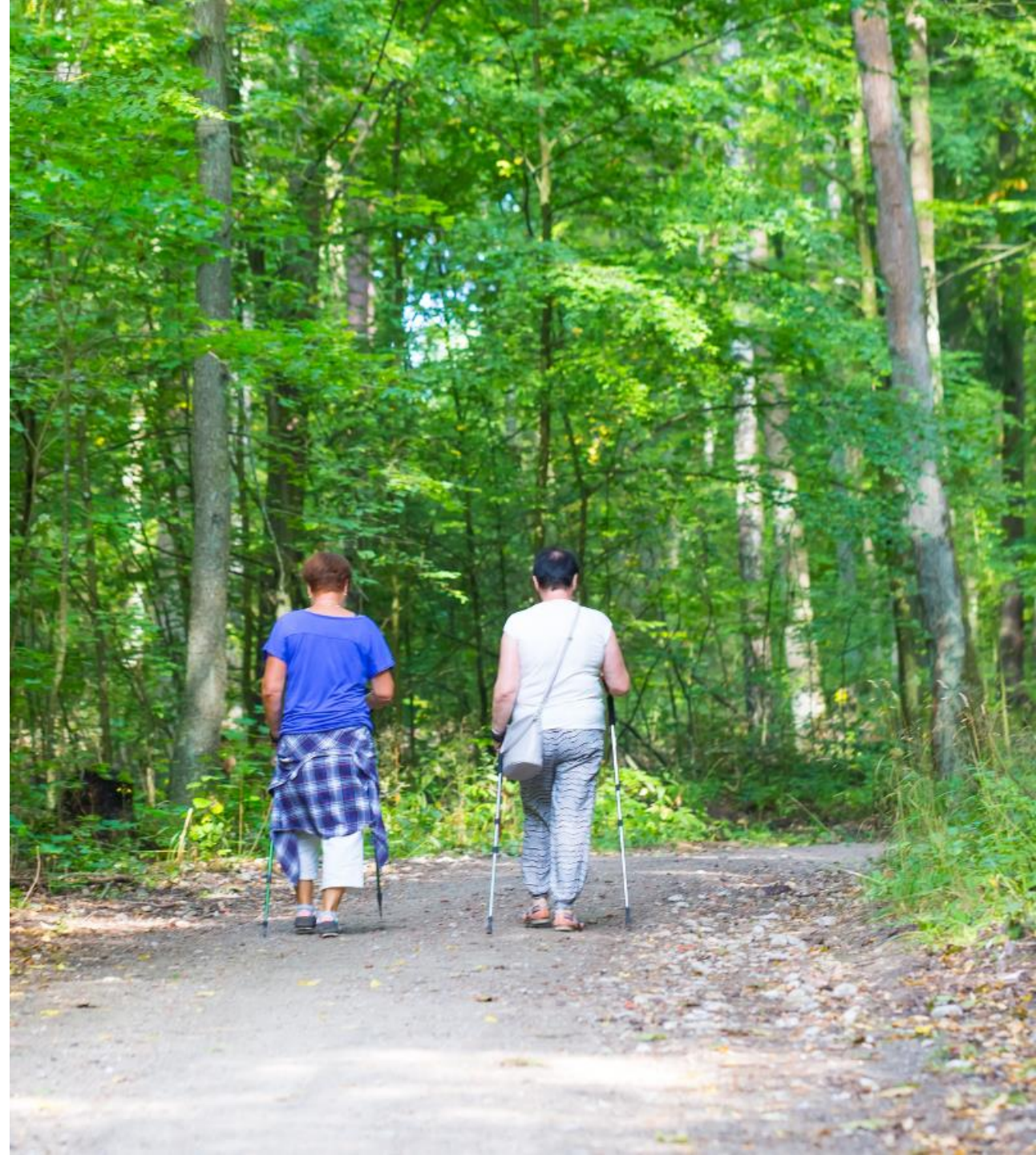
Ajankohtaista – ratkaisut edellä

- Hyvinvointialueiden käynnistyminen: iäkkäiden oikeuksien toteutuminen palveluissa
  - Iäkkäiden palveluiden saatavuus ja vanhustyön arvostus
- Järjestöjen toimintaedellytykset
- Digisyrjäytymisen vähentäminen
- Itsemääräämisoikeuslainsäädäntö

Nopeita toimia tarvitaan

- Edunvalvontavaltuutukset kestävät Digi- ja väestötietovirastossa useita kuukausia. Tilanteet odotusaikana voivat velkaannuttaa tai viedä jopa asunnon.
- Hoivapalvelujen lisääminen on välttämätöntä ja todennäköisesti kokonaiskustannuksiltaan edullisempaa kuin nykytilanne, jossa mm. päivystykset ja sairaalat kuormittuvat, muistisairaita eksyy, sosiaalityö/kotihoito ei pysty riittävästi auttamaan.
- Digittömille turvattava yhdenvertainen mahdollisuus asiointiin sotessa, Kelassa, Verossa, Poliisilla, pankeissa. Koskettaa erityisesti kaikkein iäkkäimpiä ja perheettömiä.

Lausuntoja ja kannanottoja

- Vammaispalvelulain uudistus: esitetty ikääntymisrajaus pitää poistaa
- Koti- ja puhelinmyynnissä kuluttajasuojan parantaminen siten, että tilaus pitää vahvistaa sen jälkeen, kun on saanut tilausta koskevat tiedot ”pysyvässä muodossa” (Kuluttajasuojalaki)
- Vanhuspalvelu- ja asiakasmaksulaki: 3 kk odotusaika palvelupäätöksen saamisesta on liian pitkä, 1 kk olisi inhimillisempi. Ympäri vuorokautisessa hoidossa jää liian pieni summa omiin hankintoihin. HYTE vastuu kirjattava myös hv-alueille.
- Ihmisoikeusselonteko Eduskunnalle: mm. digiä käyttämättömien yhdenvertaisuuden turvaaminen ja elinikäisen digioppimisen mahdollisuudet.
- Periaatepäätökset: Ikäohjelma, Demokratiaohjelma

Kiitos!

paivi.topo@oikeus.fi

vanhusasia@oikeus.fi

Twitter: @vanhusasia

Facebook: vanhusasiavaltuutettu